

MAKRELLUNDERSØKELSER VEST FOR DE BRITISKE ØYER I MAI 1972

[Mackerel investigations west of the British Isles in May 1972]

Av

ARNE REVHEIM

Fiskeridirektoratets havforskningsinstitutt

ABSTRACT

REVHEIM, A. 1973. Makrellundersøkelser vest for De britiske øyer i mai 1972. [Mackerel investigations west of the British Isles in May 1972]. *Fiskets Gang*, 59: 244—245.

In the period from 3 to 25 May mackerel taggings were carried out southwest and northwest of Ireland and at the Otterbank with the R. V. «Havdrøn». In total 5 086 mackerel were tagged. More than 75 % of the total number were released southwest of Ireland.

INNLEDNING

Makrellmerkingen var en fortsettelse av merkeforsøkene med innvendige merker som ble påbegynt i 1970 vest for De britiske øyer. Formålet med disse merkeforsøk er det redegjort for tidligere (REVHEIM 1971). I 1970 ble forsøkene utført sør for Irland. Her fikk en imidlertid merket overveiende umoden makrell. Da det ville være mere formålstjenlig å merke voksen makrell, lette en seg i fjor frem til felt langs egga sørvest av Irland hvor gytedefisken var på vandring inn mot gytedefeltene sør av Irland. Dette ble lagt til grunn ved opplegget av merketoktet i 1972 i samme farvann. I likhet med de foregående år er det bare nyttet harpfanget makrell til merkingen. Merkeforsøkene ble utført om bord i F/F «Havdrøn». Fig. 1 viser kurser, stasjoner og observerte temperaturer i 4 m.

UNDERSØKELSER OG RESULTATER

En hadde ingen registreringer som kunne identifiseres som rene makrellforekomster. Langs egga og opp mot grunne, mindre bankområder i det undersøkte område fikk en noen slørregistreringer og enkelte mindre knuteregistreringer. En del prikkregistreringer fikk en også. Harping på knuteregistreringene var negativ. På de lokaliteter hvor der var makrell, fikk en den på harp enten der var slørregistreringer ikke. En fikk heller ikke alltid makrell om en harpet på prikkregistreringer.

Det er vanlig på denne årstiden at makrellen i disse farvann kan foreta hurtige vertikalflytninger. Det ene øyeblikk kan den stå høyt oppe i sjøen for i neste øyeblikk å skyte ned på dypere vann. Dette henger sannsynligvis sammen med at temperaturforholdene er så homogene nedover at makrellen vil finne brukbare temperaturforhold gjennom et større vertikalskikt.

I grålysningen og i skumringen kan den gjerne

holde seg oppe i sjøen over relativt lengre tid, og da tar den villig på snørene. Fig. 1 viser hvor forsøkene med harp var negative eller positive. På samme figur er inntegnet merkelokalitetene. Med hensyn til fiskestasjoner fulgte en stort sett samme opplegg som i 1971 (REVHEIM 1971). På et område utenfor Nordvest-Irland, omkring 55°25'N, 09°23'V, kom en opp i relativt bra forekomster av makrell. Her fantes ubetydelig makrell i 1971. Denne gang

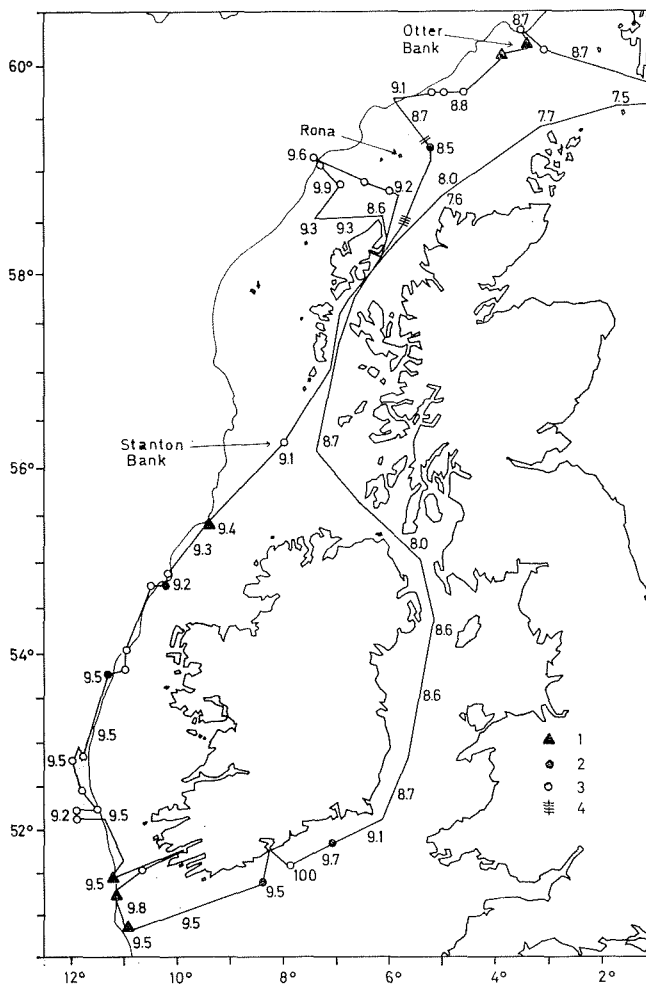

Fig. 1. Kurser, stasjoner og observerte temperaturer i °C i 4 m. 1) Merkelokaliteter, 2) positivt harpefiske, 3) negativt harpefiske, 4) silderegistreringer. Tallene refererer seg til temperaturer. [Survey route, grid of stations and observed temperatures in °C in 4 m. 1) Tagging localities, 2) positive jigging, 3) negative jigging, 4) herring recordings. The figures refer to temperatures.]

fikk en satt ut over 1 000 merkete makrell på denne lokaliteten. Det beste fisket hadde en imidlertid over et område stort sett begrenset av posisjonene ca. 51°N til ca. 51°30'N og ca. 11°V, dvs. langs 200 meterskoten. I dette området ble da også ca. 75 % av samtlige 5 086 merkete makrell satt ut.

Her var makrellen, som delvis var gytmoden, på vandring inn mot og inn over plataet til sine gytefelt. Det stod også noe makrell lenger vest over dypere vann, omkring 400 m. Makrellen der var nærmest halvstor førstegangsgytere.

Utenfor Irlands sørkyst hadde en bare tre fiskestasjoner. Inntrykket var at i det området en gikk over var det mindre makrell tilstede enn i 1971 til samme tid. Mens en vest og sørvest for Irland fikk overveiende stor makrell, viste prøvene tatt sør for Irland større innblanding av pir. En hadde også inntrykk av at sammenlignet med 1971 var det ikke så mye pir tilstede sør for Irland i 1972. En del av den hadde vel nå gått inn i den kjønnsmodne delen av bestanden. I 1971 utgjorde i dette området lengdegruppen «under 30 cm» ca. 25 %. Dette året utgjorde gruppen mindre enn 25 %.

Området Hebridene—Rona—Otterbank ble undersøkt i dagene fra 20. til 24. mai, men en fant lite makrell. Dette kan skyldes dårlige værforhold, men normalt er det ikke mye makrell på disse feltene på denne årstiden. Hovedtilsaget kommer noe senere. Sammenligner en imidlertid forholdene der i 1972 med 1971, er inntrykket at det i 1971 var noe mere makrell tilstede. Størrelsen på fisken var omtrent som i 1971. Gruppen «under 30 cm» utgjorde da ca.

40 % mot ca. 35 % i 1972. Enkelte makrell i dette området var på gytestadiet.

Makrellprøver fra forskjellige felt i det undersøkte området er analysert m.h.t. alder, lengde etc. Aldersmaterialet, som omfatter en del usikre otolittavlesninger, er delt i «sikre årsklasser» og «grupper som inkluderer usikre bestemmelser».

Sør for Irland var gjennomsnittslengden 31,9 cm i prøver som omfattet makrell fra 23 til 44 cm. Av yngre årsklasser her kan nevnes at 1- og 2-åringer utgjorde vel 6 % tilsammen mens 3 og 4 års fisk utgjorde henholdsvis ca. 31 og ca. 18 %. «Gruppen» 5—7 år utgjorde vel 17 % og «Gruppen» 8 år og eldre 15 %. Av otolittene var 4 % uleselige.

Sørvest av Irland ga en prøve 35,1 cm i gjennomsnittslengde. Prøven omfattet fisk fra 30 til 44 cm. Av sikre aldersbestemmelser fant en 6 % på 3 år, 12 % på 4 år, 2 % på 5 år, 12 % på 6 år, 9 % på 7 år og 2 % på 8 år. Ser en på «gruppene» fant en 7 % på 1—4 år, 15 % på 5—7 år, 29 % på 8 år og eldre, 1 % på 4—5 og 7—8 år mens 4 % var uleselige. En makrellprøve nordvest av Irland, 140 fisk fra 33 til 47 cm, ga 38,6 cm i gjennomsnittslengde, noe som tyder på en større innblanding av eldre fisk der enn lenger sør. På Otterbank, på de nordligste feltene, fikk en 31,9 cm i gjennomsnittslengde. Her hadde en fisk fra 25 til 44 cm i lengde.

LITTERATUR

- REVHEIM, A. 1971. Merkeforsøk på makrell med F/F «Havdrøn» vest for De britisk øyer i mai 1971. *Fiskets Gang*, 57: s. 932.